

Foilsíú iarratais ar ainm a chlárú de bhun Airteagal 50(2)(a) de Rialachán (AE) Uimh. 1151/2012 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le scéimeanna cáilíochta do tháirgí talmhaíochta agus do bhia-earraí

(2023/C 253/09)

Leis an bhfoilseachán seo, tugtar an ceart chun cur i gcoinne an iarratais de bhun Airteagal 51 de Rialachán (AE) Uimh. 1151/2012 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁽¹⁾ laistigh de 3 mhí ó dháta an fhoilseacháin seo.

DOICIMÉAD AONAIR

‘Asparago verde di Canino’

Uimh. AE: PGI-IT-02868 – 29.9.2022

STFC () TGFC (X)

1. Ainm

‘Asparago verde di Canino’

2. Ballstát nó tríú tír

An Iodáil

3. Tuairisc ar an táirge talmhaíochta nó ar an táirge bia

3.1. An cineál táirge

Aicme 1.6. Torthaí, glasraí agus gránaigh úra nó phróiseáilte

3.2. Tuairisc ar an táirge lena mbaineann an t-ainm in (1)

Forchoimeádtar an TGFC ‘Asparago verde di Canino’ do bhuinneáin ghlasa ar chuid den fhine *Liliaceae*, den chineál *Asparagus officinalis* L., ó na saothróa seo a leanas: Atlas, Grande, UC157, Vegalim, Starlim, Italo, Atticus, Verdus.

Nuair a chuirtear ar fáil don tomhaltóir é, ní mór na saintréithe moirfeolaíochta, margaióchta, orgánaileipteacha agus ceimi-fhisiceacha seo a leanas a bheith ag an TGFC ‘Asparago verde di Canino’:

Saintréithe moirfeolaíochta

- dathú glas geal ar fud na ngas, agus reanna le himir corcairghorm;
- slán agus díreach, agus reanna druidte go dlúth; uigeacht teann, gan a bheith sleabhchta;
- glan, saor ó ithir agus ó aon eisíontas eile.

Saintréithe margaióchta

- Aicme ‘Breise’: trastomhas gais > 16 mm);
- Aicme I: trastomhas gais idir 10,1 agus 16 mm;
- Aicme II: trastomhas gais idir 8 agus 10 mm.

Ceadáítear lamháltas $\pm 10\%$ le haghaidh gas nach gcomhlíonann an critéar maidir le trastomhas thuas laistigh de phacáiste aonair.

Saintréithe orgánaileipteacha

- boladh: idir éadrom agus dian, gan blasanna aimhrialta;
- blas: milis, le hiarbhlas féarúil.

⁽¹⁾ IO L 343, 14.12.2012, lch. 1.

Saintréithe ceimi-fhisiceacha

— iarann: 1 mg/100 g ar a laghad

— maignéisiam: 10 mg/100 g ar a laghad.

Ní mór gais sholadacha (gan a bheith toll) agus saor ó scoilteanna a bheith ag an TGFC 'Asparago verde di Canino'. Ós rud é gur féidir an t-asparagas a ithe ina iomláine agus nach gcuirtear cuid ar bith de amú, tugtar 'mangiatutto' ('ith é go léir') air freisin san Iodáilis.

D'fhéadfaí a áireamh le hasparagas le haghaidh próiseála buinneáin a chomhlíonann na ceanglais uile a leagtar síos sa tsonraíocht táirge seachas na critéir maidir le méid agus cruth. Ceadáítear lochtanna éadroma dromchlacha ar na buinneáin freisin ar choinníoll nach gcuireann na lochtanna isteach ar a gcáilíocht ná ar a seilfré. Is féidir na buinneáin seo a mharcáil leis an TGFC 'Asparago verde di Canino' ach ní féidir iad a mhargú don tomhaltóir deiridh mar tháirge úr neamhphróiseáilte.

Cuirtear an táirge ar an margadh úr, mear-reoite nó domhainreoite (catagóir III).

3.3. *Beatha (maidir le táirgí de thionscnamh ainmhíoch amháin) agus amhábhair (maidir le táirgí próiseáilte amháin)*

—

3.4. *Céimeanna sonracha sa táirgeadh nach mór a dhéanamh sa limistéar geografach sainithe*

Ní mór na hoibriúcháin uile a bhaineann le táirgeadh an TGFC 'Asparago verde di Canino' (saothrú, glanadh, roghnú, ní, toisiú, gearradh, cuachadh agus sórtáil de réir catagóir margaíochta) a dhéanamh laistigh den limistéar a shainmhínítear i bpointe 4 thíos.

3.5. *Sainrialacha maidir le slisniú, grátáil, agus pacáistiú etc. an táirge dá dtagraíonn an t-ainm cláraithe*

Chun é a chur ar an margadh, ní mór an TGFC 'Asparago verde di Canino' a phacáistiú ar cheann de na bealaí seo a leanas:

Do tháirgí úra

Pacáistithe i mbearta, ceangailte go cuí agus gearrtha go cearnógach ag an mbonn de láimh nó le meaisín, mar a leanas:

— lipéad fillteoige déanta as ábhar biaghráid a mheánn idir 0,250 g agus 1 000 g;

— bandaí pacáistíochta biaghráid a mheánn idir 0,250 g agus 1 000 g;

— tráidirí d'ábhar biaghráid a mheánn idir 0,125 g agus 1 000 g;

— boscaí d'ábhar biaghráid a mheánn idir 1 kg agus 6 kg;

— cliathbhoscaí d'ábhar biaghráid a mheánn idir 1 kg agus 12 kg.

Ceadáítear gais scaoilte a dhíol i gcoimeádáin bhiaghráid a mheánn suas le 12 kg; ní mór pacáistíocht den chineál sin a dhruidim le heangach nó ábhar eile biaghráid agus a cheangal le banda ar a bhfuil an fhaisnéis a cheanglaítear le haghaidh lipéadú an TGFC 'Asparago verde di Canino' chun go gcuirfear cosc ar chrioscaíl leis an táirge.

Le haghaidh chatagóir III

— i bpacáistí d'ábhar biaghráid, arna séalú in atmaisféar rialaithe, a mheánn idir 0,10 kg agus 10 kg;

— i bpacáistí d'ábhar biaghráid, arna séalú agus bhfolúsphacáil, a mheánn idir 0,5 kg agus 10 kg.

Ní mór an phacáistíocht uile a bheith déanta as ábhar biaghráid agus a bheith séalaithe ar bhealach nach féidir an táirge a bhaint gan an phacáistíocht a bhriseadh.

3.6. *Sainrialacha maidir le lipéadú an táirge dá dtagraíonn an t-ainm cláraithe*

I dteannta na faisnéise éigeantaí a cheanglaítear le reachtaíocht sonracha náisiúnta agus Eorpach, chomh maith le siombail TGFC na hEorpa agus lógó an TGFC a léirítear thíos, 'ní mór an fhaisnéis bhreise seo a leanas ar an lipéad a bheith ar an bpacáistíocht i gcló soiléir agus inléite:

- ‘Asparago verde di Canino’ agus an t-acrainm IGP [TGFC] nó na focail ‘Indicazione Geografica Protetta’ [‘Tásc Geografach Faoi Chosaint’] ina dhiaidh;
- ainm agus seoladh, ainm na cuideachta agus oifig chláráithe, den tháirgeoir aonair agus/nó comhlachas táirgeoirí agus/nó an pacálaí.

Tá sé ceadaithe tagairtí d’ainmneacha, d’ainmneacha gnó nó d’ainmneacha branda a úsáid, ar choinníoll nach bhfuil aon chiall mholtach leo agus nach gcuirtear an tomhaltóir ar a mhíthreoir dá ndeasca.

D’fhéadfaí na focail *Indicazione Geografica Protetta* nó an t-acrainm *I.G.P.* a lua arís áit éigin eile ar an gcoimeádán nó ar an lipéad.

Tá toirmeasc ar aon tuairisc a chur isteach nach bhforáiltear go sainráite ina leith.

Lógó

4. Sainmhíniú achomair ar an limistéar geografach

Leis an limistéar ina dtáirgtear an TGFC ‘Asparago verde di Canino’ cumhdaítear críoch riaracháin na mbardas Canino, Cellere, Montalto di Castro, Tarquinia, Tuscania, Tessennano agus Arlena di Castro.

5. Nasc leis an limistéar geografach

Tá an t-iarratas maidir le ‘Asparago verde di Canino’ a aithint bunaithe ar chló agus ar cháilíocht saineiúil an táirge araon, i bhfianaise an dath glas geal air, a chomhsheasmhacht, a bhlas agus an fíoras gur féidir é a ithe ina iomláine gan aon chur amú, agus sin an chúis a bhfuil an leasainm ‘mangiatutto’ [‘ith é go léir’] air san Iodáilis. Bíonn sé saibhir i salainn mhianracha amhail iarann agus maignéisiam.

Tagann an dath glas geal atá tipiciúil d’Asparago verde di Canino’ ó dhálaí peidichlíomacha uathúla an limistéir agus óna ithir bholcánach, atá saibhir i bpotaisiam agus i salainn mhianracha (go háirithe iarann agus maignéisiam) a mbíonn tionchar feiceálach acu ar agus a chinneann an dath. Tá nasc idir an coincheap ‘mangiatutto’ (‘ith é go léir’) agus an fíoras nach bhfuil an táirge sreangánach agus go mbuantar é tríd an ngas a ghearradh thar leibhéal na talún, ag fágáil an chuid níos báine ina dhiaidh, a bhíonn snáithíneach, crua agus míthaitneamhach le hithe. Mar gheall ar an saintréith agraamaíoch agus teicniúil seo féadfaidh an tomhaltóir taitneamh a bhaint as an táirge ina iomláine, agus sin an chúis a bhfuil an leasainm ‘mangiatutto’ air.

Cinntear na saintréithe sin, gan beann ar ghéinitic, leis na dálaí fabhracha talmhaíochta, ithreach agus aeráide agus leis na teicnící saothraithe a úsáideann feirmeoirí áitiúla sa limistéar dá dtagraítear i bpointe 4. Tá príomh-ról ag an tír-raon: tá saintréithe ithreach an limistéir fairs an-oiriúnach do shaothrú asparagais. Tá na hithreacha sa limistéar atá i gceist idir dúrabhán agus crédhúrabhán gainmheach den chuid is mó. Forleagann na hithreacha dromchlaí aolchloiche léibheannacha agus sil-leagain bholcánacha le torthúlacht cheimiceach mhaith den chuid is mó, rud a fhágann go mbíonn sé éasca do bhuinneáin ‘Asparago verde di Canino’ teacht amach. Cuireann saintréithe hidreolaíoch na n-ithreacha cosc ar leathbhá le linn tréimhsí fliucha. Go háirithe bíonn leibhéal arda cailciam, potaisiam agus, thar aon ní eile, iarann agus maignéisiam, agus dá bhrí sin bíonn an cion iarainn agus maignéisiam ina shaintréith cáilíochta den TGFC ‘Asparago verde di Canino’. Bíonn dálaí aeráide an limistéir iontach fabhrach go háirithe mar gheall ar miocraeráid atá oiriúnach don ghlasra seo a bheith ann agus mar gheall freisin ar ghairéacht choibhneasta na farraige. Spreagann geimhrí séimhe agus earraigh shéimhe fás luath na gcorónacha asparagais, as a n-eascaíonn buinneáin atá oiriúnach lena mbuain chomh luath le tús mhí Eanáir.

Bíonn samhrai nach mbíonn rófhliuch nó rófhearthainneach fabhrach don TGFC 'Asparago verde di Canino', nach maith leis fréamhacha a chur síos in ithir lán le taise ná a chuid duilliúir a bheith fliuch, mar is féidir galair fhungasacha teacht as sin. Bíonn na teochtaí bliantúla measartha aonfhoirmeach, le meánluachanna míosúla thart ar 16 °C; bíonn na meánluachanna íosta agus uasta thart ar 11 °C agus 22 °C faoi seach, agus mí Eanáir agus mí Feabhra ar na míonna is fuair nuair is annamh a thiteann na teochtaí íosta faoin reophointe i ndearbhluachanna; is iad mí Iúil agus mí Lúnasa na míonna is teo, nuair a bhaineann na teochtaí uasta thart ar 32 °C amach i ndearbhluachanna. Bíonn an bháisteach sa limistéar iontach aonfhoirmeach freisin agus le blianta beaga anuas chonacthas meán-bháisteach bhliantúil charnach de díreach os cionn 472 mm. Titeann an chuid is mó den bháisteach san fhómhar agus sa gheimhreadh, agus an tréimhse thirim le linn mhíonna an tsamhraidh. Ba cheart tagairt shonrach a dhéanamh freisin d'úsáid teicneolaíochta geoiteirmí le haghaidh táirgeadh faoi chumhdach. Déantar na fréamhacha a théamh trí bhíthin feadánra i dtalamh trína dtéann uisce te ó fhoinís screamhuisce. Sa gheimhreadh, cosnaítear an chuid inite trí bhíthin polathollán. Coinnítear ar bun leis sin miocraeráid te, a bhíonn an-oiriúnach le haghaidh asparagais.

Tá stair measartha úrnua ach mór le rá ag 'Asparago verde di Canino'. Téann a rath tráchtála agus an nasc atá aige leis an limistéar siar go dtí na 1980idí luatha. Forbraíodh saineolas tosaigh maidir le feirmeacha nua-aimseartha asparagais a réachtáil an tráth sin. Téann an chéad fheirm asparagais siar go dtí 1980 agus achar iomlán de naoi heictear ann faoi asparagas glas.

Spreag an modh nua feirmeoireachta seo forbairt uirlisí a bhí oiriúnach le haghaidh asparagas glas a bhuain, agus aird ar leith a tabhairt do mhodhanna buainte de láimh toisc go raibh tuiscint ann láithreach go raibh tábhacht ag baint leis an gcéim seo 'ní amháin le haghaidh cáilíocht na mbuinneán, ach le haghaidh táirgeadh amach anseo freisin. [...] Chun buinneán mhíne le brachtanna druidte go dlúth acu, ba ghá a bhuain go minic, ar bhonn laethúil le linn buaicthréimhse an táirgthe agus gach re lá ar a laghad ag tús agus deireadh na buainte' (Saccardo F., Temperini O., *Asparago: tecnica agronomica e scelta varietale* [Asparagus: teicnící fáis agus rogha cineáil], i (arna chur in eagar ag) ARSIAL [Gníomhaireacht réigiúnach le haghaidh forbairt agus nuálaíocht talmhaíochta in Lazio], *Esperienze sulla coltivazione dell'asparago nel Lazio* [Taithí maidir le hasparagas a fhás in Lazio], 2004, lch. 17).

Ina dhiaidh sin, in iarracht chun an séasúr táirgthe a fhadú agus an táirge a chur ar an margadh ar feadh tréimhse níos faide, chuir táirgeoirí tús le turgnamh rathúil lena mbaineann saothrú éignithe ag baint úsáid as uisce te, a bhuí le foinsí teirmeacha a bheith ar an má Paglieto. Leis an meascán iontach fabhrach d'ithir agus de dhálaí aeráide a chuidigh leis na dálaí fáis is fearr is féidir maidir le hasparagas athraíodh modhanna feirmeoireachta i mbardas Canino (féach *Innovazione e agricoltura* [Nuálaíocht agus Talmhaíocht], 2, Uimh. 2, 1999, lch. 36-39; *L'Informatore agrario* [An tuairisceoir feirmeoireachta], Uimh. 50, 2001, lch. 45).

Tá tóir ar 'Asparago verde di Canino' mar gheall ar a uigeacht, a bhlas agus an fíoras go mbíonn an gas iomlán inite, agus is é sin an fáth go dtugtar 'mangiatutto' air go coitianta. Is é seo mar a dhéantar tuairisc air sa treoir *Frutta e ortaggi in Italia* [Torthaí agus glasraí na hIodáile] arna fhoilsiú ag an Touring Club Italiano, a aicmíonn é ar na cineálacha is mó tóir ag leibhéal náisiúnta (Cabrini L., Malerba F., *Frutta e ortaggi in Italia*, TCI, Milan 2005, lch. 49). Déantar tuairisc air arís mar 'mangiatutto' sa leabhar dar teideal '1001 specialità della cucina italiana da provare almeno una volta nella vita' [1001 shainearra cócaireachta ón Iodáil le triall ar a laghad uair amháin le linn do shaolré], áit ina aicmítear é ar cheann de na táirgí den scoth de réigiún Lazio (Machado A., Prete C., Newton Compton, 2015, lch. 297-299).

Go deimhin, aithnítear an táirge seo mar cheann de na táirgí is tábhachtaí in Tuscia, rud ar a bhfuil fianaise le fáil i ranna bia La Repubblica (repubblica.it/cronaca/2013/04/26/), Corriere della Sera (viaggi.corriere.it/weekend/), Libero, Quotidiano.net (quotidiano.net/viaggiesapori/), il Tempo (tempo.it/i-consigli-di-fuoriporta/2017/04/21/) agus in irisleabhair bhia amhail Mondo Mangiare (mangiare.moondo.info).

In 2006 bhí 'Asparago verde di Canino' le feiceáil sa tionscadal *Leader Plus 2000/2006 – Gal degli Etruschi* [grúpa gníomhaíochta áitiúil an Éatrúsaigh] i dteannta táirgí 'ar féidir a shainaithint go láidir' leis an réigiún, agus cé nach táirge 'a bhfuil aon fhoirm d'aitheantas poiblí aige (ATFC, TGFC, IGT, etc.), tá go leor tábhacht ag baint leis do bhordais áirithe sa limistéar ó thaobh tuairimí cainníochtúla agus cáilíochtúla de'.

Ó 2001, bhíodh na bardais Canino agus Montalto di Castro ag reáchtáil féilte bliantúla chun asparagas glas a chur chun cinn agus a chur ar an margadh. Tá cáil ag baint le Féile 'Asparago verde di Canino' go háirithe mar gheall ar ullmhúchán '*frittata monumentale*' [frittata ollmhór] bunaithe ar asparagas, a dámhadh duais an 'frittata is mó ar domhain' air i mbardas Viterbo (Gazzetta_25/04/2010; Messaggero_11/05/2016).

Tagairt d'fhoilsiú na sonraíochta

Tá téacs iomlán na sonraíochta táirge le fáil ar an suíomh gréasáin seo a leanas:

<http://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/3335>

nó:

trí dhul go díreach chuig leathanach baile na hAireachta Beartais Talmhaíochta, Bia agus Foraoiseachta (www.politicheagricole.it) agus cliceáil ar '*Qualità*' (ar thaobh na láimhe deise ar bharr an scáileáin), agus ansin ar '*Prodotti DOP IGP STG*' (ar thaobh na láimhe clé ar an scáileán) agus ar deireadh ar '*Disciplinari di Produzione all'esame dell'UE*'.
